

Aan de dames en heren
Burgemeesters en Schepenen

VOORWERP: HANDVEST VAN DE JEUGDBEWEGINGEN

I. Ter inleiding

Tijdens het hele jaar, maar vooral in de zomer, ontdekken talrijke jongeren ons Gewest dankzij de jeugdbewegingen.

Over een periode van één tot twee weken gaan die jongeren in groep leven en samen tal van avonturen beleven die deel uitmaken van één opvoedingsproject.

Het leek me belangrijk om het specifieke karakter van de door de Franse Gemeenschap erkende jeugdbewegingen te onderstrepen, waardoor ze echte partners in het opvoedingswerk worden die men met het oog op een betere verstandhouding beter moet leren kennen. Ik nodig u uit om stappen in die richting te zetten.

Uiteraard moet respect van beide kanten komen. De jeugdbewegingen moeten, net als iedereen, de vigerende regelgeving naleven en zich vanzelfsprekend plooiën naar de plichten die het samenleven met zich brengt.

Men moet evenwel de realiteit voor ogen houden. Als jongeren in getale in een dorp aankomen, wordt de rust van de bewoners wel eens verstoord. De verantwoordelijken, die daar bewust van moeten zijn, moeten een continue waakzaamheid aan de dag leggen.

De steden en gemeenten moeten eveneens bepaalde verantwoordelijkheden opnemen.

Zij moeten preventieve maatregelen voor de algemene ordehandhaving goedkeuren.

Daarbij dient een gulden middenweg te worden gevonden, namelijk de maatregel die de zelfontplooiing, de groepsbeleving en het respect voor de andere met elkaar verzoent.

Die bekommernis deel ik, naar mijn mening, met de verschillende jeugdbewegingen en de Unie van Steden en Gemeenten van Wallonië met wie deze reflectie tot stand kwam.

Wij willen gedragshoudingen en maatregelen voorstellen die volgens ons gepast zijn en zich juist tot elkaar verhouden zonder afbreuk te doen aan de autonomie van de gemeentelijke overheden wier taak het krachtens de Nieuwe Gemeentewet blijft de maatregelen te treffen die zij nodig achten voor de handhaving van de openbare orde. Dit handvest is de vrucht van een reflectie die met de Jeugdbewegingen en de Unie van Steden en Gemeenten van Wallonië tot stand kwam en, vervolgens, van een overleg uitgebreid naar alle actoren, verenigingen, plaatselijke besturen, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest.

II. Erkende jeugdbewegingen, een tastbaar juridisch kader

a. Het jeugdorganisatiedecreet van de Franse Gemeenschap van 20 juni 1980

Dat decreet legt de voorwaarden voor de erkenning en de subsidiëring van de jeugdorganisaties vast.

Om als jeugdorganisaties erkend te worden, dienen de bewegingen meer bepaald aan volgende verplichtingen te voldoen:

- Bijdragen tot de ontplooiing van de jongeren om ze te helpen actieve, verantwoordelijke en kritische burgers te worden in de maatschappij;
- Geen winstgevend doel nastreven;
- Een begeleidingsstructuur omvatten;

- Een voldoende omvang en uitgestrektheid hebben (minstens 1500 leden, minstens 35 lokale afdelingen, verdeeld over minstens drie provincies);
- Borg staan voor de dekking van de organisatie en haar leden ten opzichte van derden of andere leden van de organisatie via een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering.

b. Het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 mei 1999 betreffende de vakantiecentra

Dit decreet (met de verschillende uitvoeringsbesluiten) regelt de voorwaarden voor de erkenning en de subsidiëring van de vakantiekampen, -verblijven en speelpleinen ingericht door de verschillende jeugdorganisaties.

De normen hebben voornamelijk betrekking tot:

- de pedagogische kwaliteit
- het respect voor de ideologische, filosofische of politieke opvattingen van elkeen
- de begeleiding (op kwantitatief en kwalitatief vlak)
- de hygiëne
- de veiligheid en de verzekeringen (meer bepaald de burgerlijke aansprakelijkheid).

Het toezicht op de naleving van die normen is voor rekening van het "Office de la Naissance et de l'Enfance" (hierna ONE).

De begeleidingsnormen bepalen een minimumaantal gebrevetteerde animatoren per kind dat de animatie beleeft. Het brevet wordt verkregen na een cursus van 150 uur theoretische vorming en 150 uur nuttige ervaring die zowel aan inhouds- als aan vormcriteria beantwoordt.

Er dient ook te worden aangestipt dat elke persoon die meewerkt aan de begeleiding in een vakantiecamp van goed zedelijk gedrag dient te zijn en daar een bewijs van moet kunnen voorleggen.

De opvangskwaliteitscode van ONE

De kwaliteitscode kwam tot stand via ONE om de normen van het decreet van de Franse Gemeenschap van 3 juli 2003 betreffende de coördinatie van de opvang van de kinderen tijdens hun vrije tijd en betreffende de ondersteuning van de buitenschoolse opvang toegankelijker te maken.

Die code is bedoeld voor elke persoon die kinderen van 0 tot 12 jaar opvangt in de Franse Gemeenschap en geeft een nadere bepaling van de begeleiding, de hygiëne en de veiligheid.

De erkende jeugdbewegingen vallen dus de facto onder die code.

Bij die specifieke regels komen er vanzelfsprekend nog algemenere regels zoals het Boswetboek, het Veldwetboek en de Wegcode.

Alle activiteiten die ons aanbelangen vallen van rechtswege onder die verzameling regels die de gemeenten, als ze dat nuttig vinden, verder kunnen aanvullen. Tal van door de gemeenteraden goedgekeurde politiereglementen strekken er toe om op algemene of uitsluitende wijze de vestiging van jeugdkampen op het gemeentelijk grondgebied vast te leggen.

Sommige van die bepalingen krijgen min of meer respons in hiernavolgende reflecties.

III. Organisatie en verloop van jeugdkampen

1. De vestiging van een jeugdkamp

1.1. Een "win-win" benadering

Als jonge leden van jeugdbewegingen ergens neerstrijken, dient daar positief naar gekeken te worden daar er een vorm van erkenning door toekomstige volwassenen voor onze streek, onze leefomgeving, onze waarden, onze cultuur in verscholen zit.

Die positieve benadering zou door de jeugdbewegingen benut moeten worden om overtuiging uit te stralen, bijvoorbeeld door tijdens hun verblijf deel te nemen aan een activiteit van algemeen nut, aan een gemeentelijk renovatie- of animatieproject.

De dialoog tussen beide partijen moet voorrang krijgen.

1.2. Informatie geven, informatie krijgen

Bij een dergelijke benadering dienen de gemeentelijke overheden zo goed mogelijk te worden ingelicht over de bedoelingen van de jeugdbewegingen.

Dat openlijk en mensvriendelijk contact moet borg staan voor een duurzame en succesrijke relatie.

Die moet wederzijds begrip, wederzijdse informatie over elkaars doeleinden en verplichtingen mogelijk maken.

Het is dé kans om de in acht te nemen regels en de eventuele voorwaarden voor het verblijf op het vlak van milieubescherming, afvalophaling, enz. uiteen te zetten.

Daartoe zou de aanwijzing van een verbindingspersoon in de gemeente een echte kans en waarborg zijn voor een betere relatie tijdens het verloop van zo'n kamp.

Die persoon zou een goede kennis moeten hebben van de jeugdbewegingen en de plaatselijke situatie. Die persoon zou uiteraard alle praktisch info bezitten die het vlotte verloop van de kampen mogelijk maakt.

Er moet gekozen worden voor een voorafgaande informatieverstrekking eerder dan voor een vergunning, vooral ook omdat het kamp zich meestal op een privé-eigendom vestigt.

Vanzelfsprekend moet niet enkel het gemeentebestuur worden ingelicht.

De verantwoordelijken voor een kamp dienen contact op te nemen met alle andere betrokken administraties zoals bijvoorbeeld de Afdeling Natuur en Bossen van het Ministerie van het Waalse Gewest.

Dankzij die contacten wordt het mede mogelijk om de meest geschikte plaats te bepalen voor de vestiging van een kamp, met aandacht voor de nabijheid van een waterloop, een bos, de toegankelijkheid.

De organisatie maakt van die contactopname gebruik om te vragen naar de adresgegevens van de hulpdiensten, een dokter (wachtdiensten),...

Volgende gegevens dienen door de organisator van een kamp verplicht verstrekt te worden aan de gemeentelijke overheden:

- de plaats,
- de duur van het verblijf,
- het aantal deelnemers en hun leeftijdscategorie,
- de adresgegevens van de verantwoordelijke(n) van het kamp en een telefoonnummer,
- de adresgegevens van de organisator van het kamp.

Volgende vereisten komen overbodig of onregelmatig voor:

- De identiteit van de deelnemers opgeven.
Op voorhand de identiteit kennen van alle kinderen die aan het kamp deelnemen komt strijdig voor met de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens.
Wel moet de organisator zich ervan vergewissen dat elke deelnemer bij machte is zijn identiteit op te geven, te zeggen tot welke beweging hij behoort en waar de plaats van het kamp gelegen is.
Daar moet de organisator onder bijzondere omstandigheden voor zorgen zoals een nachtspel of bij een dropping.
- Een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering aangaan.
Bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 20 juni 1980 wordt reeds in de verplichting voorzien om de erkende jeugdbewegingen een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering voor de organisatie en de leden te laten aangaan ten opzichte van derden of andere leden van de organisatie.
- Alle animatoren van het kamp vragen een bewijs van goed zedelijk gedrag voor te leggen.
Artikel 6 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 mei 1999 betreffende de vakantiecampen bepaalt: "Iedere persoon die verzocht wordt zijn medewerking te verlenen inzake begeleiding van een vakantiecentrum moet een goed zedelijk gedrag hebben en moet er bewijs van kunnen leveren indien zij achttien jaar oud en meer is."
De jeugdbewegingen zijn dus reeds verplicht om die informatie bij hun verantwoordelijken op te vragen.
- de specifieke eigenschappen van de gebruikte voertuigen en hun nummerplaat aangeven.

Er wordt voorgesteld dat de organisator van de kampen tijdens het verblijf het gemeentebestuur een algemeen telefoonnummer (een soort call-center) mededeelt waar dat bestuur voor verdere inlichtingen terecht kan.

2. Verloop van het verblijf

Tijdens het verblijf moeten de kampdeelnemers zich schikken naar de verschillende verplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving van de Gemeenschap, het Gewest, de gemeenten.

Van belang is dat de gemeentereglementen, hoofdzakelijk van administratieve politie, niet afwijken van de hogere regels en daartoe in verhouding staan.

Het is eveneens nutteloos elders vermelde wetsbepalingen in een gemeentelijk politiereglement op te nemen.

2.1. Activiteiten tijdens het kamp

- De decreten van de Franse Gemeenschap van 20 juni 1980 en 17 mei 1999 leggen de begeleidingsnormen voor de kampen vast. Het is derhalve nutteloos dat de gemeenten ter zake minimumregels aannemen.
- Spelen en tochten overdag en 's nachts maken deel uit van het educatieve programma van de jeugdbewegingen.

Uitstappen, droppings of andere activiteiten vormen van nature geen risico voor de openbare orde.

Ze hoeven dus niet systematisch te worden verboden.

Dit gezegd zijnde, ze worden onaanvaardbaar als de organisatoren en de deelnemers geen waardige en respectvolle houding tegenover de bewoners en het leefmilieu aannemen.

De kampverantwoordelijken moeten erop toezien dat hun activiteiten en de deelnemers ongeacht de omstandigheden de openbare orde en in het algemeen de rust van de bewoners niet verstoren.

Daar dient vanzelfsprekend in het bijzonder op te worden gelet bij nachtspelen en activiteiten in de buurt van woongebieden.

Luide muziekinstallaties worden enkel toegelaten binnen de normen die algemeen geldend zijn voor openluchtmanifestaties met dien verstande dat er een verbod kan gelden na 22 uur.

- Het bosverkeer is geregeld bij het Boswetboek. De erkende jeugdbewegingen hebben overigens overeenkomsten terzake gesloten met het Waalse Gewest. Het is aanbevolen de gemeentelijke overheden erover in te lichten.
- Er geldt een verbod voor elke activiteit met het oog op het verzamelen van voedsel of drank.

De organisatoren dienen erover te waken:

- dat elk kind een minimum aan voedsel en drank op zich heeft om in zijn behoeften te voorzien tijdens de duur van de activiteit of de uitstap,
 - dat de behuizing van jongeren tijdens activiteiten die op hun zelfstandigheid gericht is, op voorhand bekend zijn.
- Het gebruik van latrines voor openluchtkampen is toegelaten onder redelijke voorwaarden (ong. 50 à 60 cm diep en op minstens 20 m van een waterloop).
 - Kampvuur.

Het kampvuur is bijna onlosmakelijk verbonden met de jeugdbewegingen. Het kampvuur moet aangestoken worden op plaatsen die uitgekozen zijn voor hun veiligheidsgraad.

De organisatoren moeten de instemming van de gemeente en/of de verantwoordelijke van de Afdeling Natuur en Bossen van het Ministerie van het Waalse Gewest met de gekozen of best geschikte plaats krijgen. Zo krijgen ze ook informatie over de plek waar ze dood hout kunnen vinden.

Er wordt op gewezen dat het Veldwetboek in een straf voorziet voor "zij die op het veld vuur aansteken op minder dan honderd meter afstand van huizen, bossen, heiden, boomgaarden, hagen, graan, stro, mijten of van plaatsen waar vlas te drogen is gelegd".

- Verpakken en ophalen van afval.

De kampen vallen a priori onder de voor allen geldende gemeentelijke regels.

De gemeente licht de organisator in over de wijze van inzameling van huishoudelijk afval en de afvalsortering (toegang al dan niet verleend tot containerparken, plaats waar de afvalzakken geplaatst mogen worden de dagen zonder afvalophaalronde, enz.).

IV. Slotbeschouwingen

De richtsnoeren die dit Handvest vastlegt streven ernaar een vertrouwensklimaat in te stellen tussen de gemeentelijke overheden en de jeugdbewegingen, in het bijzonder die erkend door de Franse Gemeenschap.

Daarvoor is een dialoog nodig met respect voor eenieders rechten en plichten.

Dat betekent uiteraard niet dat die dialoog een bijzondere regelgeving van hoofdzakelijk administratieve politie overbodig maakt.

Het is van belang dat de plaatselijke overheden een gepast antwoord vinden op elke verstoring van de openbare orde.

Dit Handvest wil geen dwingend karakter uitstralen, maar eerder een, naar ik denk, passende methode aanwijzen.

Voor het overige vertrouw ik enerzijds op de gemeentelijke autonomie en anderzijds op het gezond verstand en eenieders verantwoordelijkheid.

Ik wens nu reeds aan allen een uitstekend zomerseizoen en een aangename vakantie toe.

Philippe COURARD